

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КНЯЗ БОРИС І“

УТВЪРЖДАВАМ: П

Албена Мушкова

Директор

Заповед №РД 07-557/12.09.2025 г.

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

на

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КНЯЗ БОРИС І“

СЕЛО СТАРЦЕВО

Приет на ПС , протокол № 8/11.09.2025 г.

Съгласуван от Обществения съвет с протокол № 3/10.09.2025 г.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Сериозен проблем за образователната ни система са броят на отсъствията на учениците, некоректното им отразяване в училищната документация и бавният темп на намаляване на преждевременно напусналите училище ученици от задължителната училищна възраст.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещето на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическите екипи за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищната политика.

Програмата е приета на заседание на педагогическия съвет с решение Протокол № 8/11.09.2025 г. и е утвърдена от директора на училището със заповед № РД- 07 – 557/12.09.2025 г.

Предлаганата програма е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът).

На основата на идентифицираните проблеми в програмата са представени конкретни мерки за реализиране на определените дейности.

Задачите на програмата са:

1. Да очертае дейности по формулираните мерки.
2. Да представи план за действие.

I. Мерки

1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение

Отговорници: директор, кл. ръководители

2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Отговорници: кл. ръководители,

3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

Отговорници: кл. ръководители; учители

4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

Отговорници: кл. ръководители, учители

5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

Отговорници: ученически съвет

6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

Отговорници: кл. ръководители и родители

7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

Отговорници: кл. ръководители, УКПППУ

8. Разработване на механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници: директор, кл. ръководители

9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици.

Отговорници: кл. ръководители, учители

Дейности

Дейност 1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение:

- Своевременно информиране за статута на ученици чрез поддържане на връзка с обществени институции
- Осъществяване на постоянна връзка с кметовете на малките населени места
- При необходимост осъществяване на посещения от страна на педагогическия персонал по домовете на деца в риск
- Своевременно попълване на регистъра в информационната система НЕИСПУ – отразяване процесите на записване, преместване, преминаване в друга форма на обучение и напускане на образователната система
- Ежемесечно актуализиране на базата данни за броя на учениците и представяне в РУО.
-

Дейност 2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Начален етап:

- ✓ Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, психолог)
- ✓ Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск)
- ✓ Осигуряване на възможности за индивидуална изява на децата
- ✓ Интеркултурно обучение (родители + учители)
- ✓ Осигуряване на транспортни карти за учениците

Прогимназиален етап:

- ✓ Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, педагогически съветник)
- ✓ Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск)
- ✓ Гражданско образование с приоритет на здравно образование и професионално ориентиране
- ✓ Ученическо самоуправление
- ✓ Индивидуална работа с деца в риск (часовете за консултации)
- ✓ Въвеждане на целодневно обучение
- ✓ Осигуряване на безплатни помагала
- ✓ Осигуряване на транспортни карти за учениците

Гимназиален етап:

- ✓ Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, педагогически съветник)
- ✓ Ученическо самоуправление (привличане на ученическия съвет в превенцията)
- ✓ Взаимодействие между институциите
- ✓ Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск)
- ✓ Осигуряване на транспортни карти за учениците

Дейност 3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

- Класните ръководители в началото на учебната година, след проучване, изготвят *индивидуална оценка* за всеки ученик в риск. Резултатите от оценката на ситуацията на учениците под формата на доклад се предават на директора.
Срок: (30 октомври)
Отговорници: кл. ръководител
- Създаване на *регистър* за децата в риск в училището (информацията в този регистър може да се получи от друго училище, когато детето се премества, по служебен път).
Срок: постоянен
Отговорници: кл. ръководител,
- *Формиране на екипи* според идентифицираните потребности на децата в риск да отпаднат от училище. (В екипа може да се включат представители на класните ръководители и други учители, на УКПППУ, на родителите, на учениците.)
 - за деца в риск да отпаднат от училище поради *трудности в ученето*
Отговорници: кл. ръководители, учители, родители, ученици
 - за деца в риск да отпаднат от училище поради *поведенчески проблеми*
Отговорници: кл. ръководители, родители, УКПППУ
 - за деца в риск да отпаднат от училище поради *социално-икономически проблеми*.
Отговорници: кл. ръководители, родители
- Идентифициране на причините/фактори, които оказват силно влияние върху отпадането от училище.

Социално-икономически причини

- ✓ *Лошото качество на живота* на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите от тези групи.
- ✓ *Ниските доходи* не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане.
- ✓ Бедността на семейството е съществена причина за отпадането от училище.
- ✓ От друга страна, *детето*, което не посещава училище, е ценно и *като трудов ресурс* и често подпомага формирането на семейния бюджет или участва в домакинската работа. Основната им заетост е свързана със:
 - събирането на вторични суровини или работа в строителството
 - деца, които помагат на своето семейство чрез грижа за някои от своите братя, сестри, по-възрастен човек или в домашното стопанство.

Образователните причини за отпадане от училище

- ✓ затрудненията при усвояване на учебния материал
- ✓ слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище
- ✓ наличие на конфликтни отношения със съученици.

Етнокултурната среда на детето оказва съществено влияние

- ✓ ранното встъпване в брак
- ✓ лош жизнен стандарт и битови условия, безработица и др.
- ✓ влиянието на семейството (отглеждане на деца в непълни семейства ниско образователно равнище на родителите, безотговорно родителство и др.).

Познаването на тези специфични гледни точки, които често извеждат проблема отвъд

собствената отговорност за неговото причиняване и съществуване, е важна предпоставка за ефективната превенция и ограничаване на отпадането от училище.

Родителите акцентират върху трудната икономическа ситуация на семейството, бедността и невъзможността да се посрещнат разходите, свързани с образованието на детето.

Дейност 4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

4.1. Преосмисляне и планиране на работата с родителите

- ✓ Алтернативи на традиционната родителска среща
- ✓ Възможност да признаем собствените си грешки и желанието за промяна
- ✓ Умението да кажем, че имаме нужда от тяхната помощ
- ✓ Родителите – партньори и хора с идеи
- ✓ Разпределението на отговорности и ангажименти

4.2. Превръщането на училището в място, в което всяко дете има място за изява

- ✓ Включване на учениците във факултативна подготовка
- ✓ Създаване на клубни форми на работа по интереси; кръжоци (според желанията на децата), реализирани съвместно от учители и родители на доброволен принцип
- ✓ Организиране на различни конкурси и училищни инициативи

- ✓ Участие в общински и областни състезания и олимпиади
- ✓ Подобряване на системата за провеждане на консултации
- ✓ Гарантирането на личната свобода и достойнството на децата
- ✓ Възможност за участие в училищния живот като партньори
- ✓ Възможност за чести срещи с представители на различни институции, външни на училището.

4.3. Превенция на отсъствията от училище и ранното напускане на системата

- ✓ Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители, педагогически съветник, психолог със застрашените от отпадане ученици
- ✓ Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности
- ✓ Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището
- ✓ Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП
- ✓ Активна работа на УКПППУ с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот
- ✓ Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището
- ✓ Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците
- ✓ Съвместни дейности с училищното настоятелство за преодоляване на проблема с отпадане на ученици от училище
- ✓ Съвместна работа с МКБППМН, ДСП, отдел „Закрила на детето“, ДПС при РУ
- ✓ Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия
- ✓ Организиране на извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси

Дейност 5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

В СУ “Свети княз Борис 1” функционира ученически съвет, който се основава на принципа на самоуправлението и др.

Самоуправлението в училище:

- както в защита на правата и личността на ученика, така и за спазване на неговите задължения
- с цел осъществяване на връзка между ученическия съвет и обществеността
- за равноправно участие на ученици, родители и учители при решаването на проблеми
- за спазването на етиката между ученици и учители
- се основава на прозрачност в работата на ученическия съвет.

Обект на дейността на ученическия съвет са:

- учебно-възпитателният процес
- организиране и активизиране на живота на учениците в училище
- познаване и спазване на правата и задълженията на учениците

- опазване на училищното имущество.

Основни задачи са:

- С цялостната учебно-възпитателна работа да се съдейства за придобиване на интелектуални умения, социална култура и гражданска ангажираност, необходими за пълноценен живот на учениците в постоянно променящите се обществени отношения.
- Да се създадат предпоставки за личностна мотивация и ангажираност на учениците за съзнателно и активно участие в учебно-възпитателния процес, в училищните и извънучилищните дейности и мероприятия.
- Да се работи целенасочено за формиране у учениците на гражданско съзнание и социално поведение.
- Да се създадат подходящи условия и предпоставки за прилагане и развитие на различни форми на ученическо самоуправление и самоконтрол чрез училищния ученически съвет, ученическите съвети по класове и формираните във връзка с изпълнение на конкретни дейности комисии.

Мерки

- Ангажиране и участие на учениците в риск от напускане в дейностите, касаещи ученическия вестник – събиране на материали, разпечатване, разпространяване
- ✓ Събиране и сглобяване на материали за Коледа, Св. Валентин и Осми март
- ✓ Оформяне на кът във фойето на училището и изготвяне на коледна украса на училището
- ✓ Коледна дарителска акция за дом за деца, лишени от родителски грижи
- ✓ Изработване на мартенички
- ✓ Участие в акции за събиране, сортиране на детски играчки и дрехи и посещение на детски домове
- ✓ Изготвяне на забавни материали и игри за децата
- ✓ Участие в мероприятията на ученическия съвет, клубове, училищна библиотека

Дейност 6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

- ✓ Работа с деца/ученици и семействата им преди възникване на проблеми и рискове
- ✓ Индивидуална работа с всяко дете в риск да отпадне от училище
- ✓ Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане
- ✓ Конкретизиране на правилника на училището в частта му за налагане на наказания на учениците (брой отсъствия – вид наказание)
- ✓ Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата
- ✓ Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС
- ✓ Сключване на споразумение с ЦОП – Община Златоград за съдействие и за предоставяне на услуги на детето и/или родителите

- ✓ Материално подпомагане на нуждаещи се семейства: безплатно осигуряване на дрехи и учебници и/или учебни помагала и пособия
- ✓ Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставащите деца
- ✓ Санкциониращи мерки – спиране на социалните помощи, ако детето не посещава редовно училище
- ✓ Специализирана педагогическа подкрепа за изоставащите и застрашени от отпадане
- ✓ Използване на целодневна форма на обучение
- ✓ Осигуряване на средства за приобщаване на изоставащите и застрашени от отпадане към извънкласните форми на училищен живот
- ✓ Развитие на разбирането на детето за постигане на по-голяма отговорност за собственото му поведение
- ✓ Подкрепа на децата/учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света
- ✓ Развитие на умения за взаимопомощ и приемане на различията

Дейност 7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

- ✓ На ниво училище се извършва индивидуална работа както с детето в риск, така и с другите членове на семейството.
 - ✓ Ако, независимо от предприетите от училището мерки, детето продължава да бъде в риск от отпадане, се изготвя *писмен доклад/уведомително писмо до ОЗД* за извършената работа с детето и неговото семейство.
 - ✓ ОЗД предприема необходимите мерки за закрила след проучване и изготвяне на план за действие.
- Насочване на деца в риск – с решение на педагогическия съвет при СУ „Свети княз Борис 1“. В ЦОП – община Златоград се изготвя план за предоставяне на услуги на детето и/или родителите
- Санкциониране на родителите по ЗПУО.

Дейност 8. Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Цел: Настоящият механизъм е разработен с цел превенция на отсъствията на учениците.

Задача: Осъществяване на контрол за редовното и точното нанасяне/отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници: класен ръководител, учител, директор

Дейности, разпределени, както следва:

1. Учител.

- В началото на учебния час отразява в електронния дневник на класа номерата на закъснелите и отсъстващите ученици.
- Ефективно провеждане на консултации по учебни предмети и допълнителни занимания с деца и ученици.

- Своевременно информира класните ръководители за наличие на ученици с допуснати голям брой извинени и неизвинени отсъствия по съответния учебен предмет.

2. Класен ръководител.

- Нанася стриктно броя извинени и неизвинени отсъствия на учениците в електронния дневник на класа.

- При установяване на голям брой неизвинени отсъствия своевременно информира родителите за отсъствията и успеха на учениците.

- Ежемесечно отразява общия брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците.

- Ежемесечно писмено подава справка за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия до директора.

- Изготвя докладна записка до директора на училището относно ученици, предложени за налагане на наказание съгласно ЗПУО.

3. Директор.

- Разглежда подадените докладни записки относно ученици, предложени за наказание, и ги резолира до председателя на УКПППУ.

- Извършва системни проверки на дневници, бележници и следи за редовното нанасяне на отсъствията на учениците в дневника на класа и в ученическата книжка.

- Извършва периодични проверки по време на учебен час относно съответствие между броя на отсъстващите ученици и броя на нанесените отсъствия в дневника на класа.

- Въз основа на подадените справки от класните ръководители за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия за текущия месец, уведомява Дирекцията за социално подпомагане по електронен път.

- Свиква заседание на УКПППУ с цел изслушване на ученици, предложени за налагане на наказание.

- Писмено уведомява ДСП за предстоящи наказания на ученици.

- Извършва ежемесечен контрол върху изпълнението на задълженията на педагогическите екипи за непрекъснат контакт и информиране на родителите за развитието на детето/ученика и отсъствията му.

Дейност 9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици

- ✓ Идентифициране на отпаднали ученици
- ✓ Мотивиране на отпадналите за продължаване на образованието чрез информационни кампании
- ✓ Работа с отпадналите и техните семейства
- ✓ Преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: закупуване на учебни пособия, материали и др.
- ✓ Дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, вкл. допълнителни занимания, допълнителни часове и др.

- ✓ Допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин език
- ✓ Създаване на адаптивна приемна среда в училище: създаване на индивидуални учебни програми за наваксване на пропуснати знания и умения
- ✓ Допълнително обучение на учители и директори за работа с отпаднали ученици
- ✓ Въвеждане/реализиране на дейности за интеркултурно образование
- ✓ Реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане, вкл. чрез привличане на помощници на учителя
- ✓ Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище
- ✓ Организиране на срещи с родители и деца с цел разясняване необходимостта от завършена степен на образование
- ✓ Идентифициране на деца с изяви дарби, които да бъдат мотивирани да развиват своята дарба чрез допълнителни занимания
- ✓ Стимулиране чрез материална подкрепа на талантливите деца, чрез предоставяне на материали и пособия, необходими за развитие на дарбата на деца от социално слаби семейства.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№ ПО РЕД	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	кл. ръководители, учители, родители	Постоянен
2.	Разработване на мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представителите на местната власт, гражданския сектор и работодателската организация	УКПППУ	Постоянен
3.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	класен ръководител	Постоянен
4.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
5.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на педагогическия съветник и класния ръководител	класни ръководители	Постоянен
6.	Екипна работа на учители и възпитатели по класове	учители	Постоянен

7.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител,	Постоянен
8.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, директор	Постоянен (ежемесечно)
9.	Осигуряване на учебници и учебни помагала за: - начален етап, допълнителни учебни пособия - прогимназиален етап, безплатни помагала	директор	Постоянен
10.	Срещи и празници на ученици. Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
11.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез функционирането на електронен дневник	класни ръководители	Постоянен
12.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
13.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“ за ученици, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия	класни ръководители, директор	Ежемесечно
14.	Регулярно провеждане на родителски срещи	директор, класни ръководители	По график
15.	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия	директор	Постоянен
16.	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището	комисия по разработване и реализиране на проекти	Постоянен

17.	Активна работа на УКПППУ с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот съвместно с МКБППМН , ДСП, отдела „Закрила на детето“, ДПС при РУ	УКПППУ, класни ръководители	Постоянен
-----	---	--------------------------------	-----------

Настоящата програма е приета на педагогически съвет с решение протокол № 8/11.09.2025 г. и е утвърдена със заповед № РД 07 – 557/12.09.2025 г. на директора